

Vincent Overeem

Tobi

ROMAN

2013

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

voor J., T. en A.

'I know that I'm gonna get lost in those woods again tonight.
I just know it.'

Laura Palmer, *Twin Peaks*

Proloog

Ik weet niet waar ze begraven ligt, die mooie Nickie, en ik wil het ook niet weten – het helpt niet voor zo'n steen te staan.

Nee, dat helpt niks als je bedenkt dat wij het waren die haar naar het bos hebben gedragen, Skunk en ik, op die vroege ochtend in augustus, jaren geleden, terwijl de regen met bakken uit de hemel viel. Dat helpt niet als je bedenkt dat wij het waren die haar ergens hebben neergelegd. Gewoon, ergens, omdat we moe werden. Dat ik het was die haar schoenen uittrok en in de beek gooide, om haar in godsnaam nog een laatste keer te kunnen aanraken.

Ik zie ons nog in de weer, twee magere veertienjarige jongens in dat dampende bos, met die roffelende regen, hoe kan het dat niemand ons betrapt? We schoppen de bladeren over haar lichaam zonder goed te kijken. We houden onze adem in bij ieder vreemd geluid dat we horen, we zijn keurig opgevoed, we weten dat we iets verkeerd doen. Misschien willen we zelfs wel dat er iemand aan komt, willen we dat het stopt. We schrikken als de een de ander per ongeluk aanraakt. We worden gek van elkaars gehijg.

En als we elkaar een moment aankijken begint Skunk te

praten. Hij zegt hoe we ons straks moeten gedragen. Wat we zullen gaan zeggen. Hij wil dat ik me geen zorgen maak, echt, zegt hij, er is niemand die aan twee bekakte jongens denkt. En terwijl Skunk op me inpraat kijk ik naar haar, ze is bijna onder de bladeren en het zand verdwenen. Ik zie haar verkrampte handen grijpen naar iets wat er niet is, handen die ik eerder nog had vastgehouden, en die me daarna hadden gestompt en geknepen en gekrabd.

Ik denk niet dat ik lieg als ik zeg dat ik iets van mezelf heb achtergelaten, daar, aan de rand van het bos, waar ik afscheid van Skunk moet nemen – hij woont aan de goede kant van het dorp en ik niet meer. Ik weet nog dat ik geen woord over mijn lippen krijg, terwijl we een laatste moment staan te schuilen onder de overhangende bomen. Skunk strijkt zijn natte haar naar achteren, richt zijn blik op de hemel en zegt dat het lijkt of de zomer nu voorbij is. Hij steekt zijn handen naar me uit en zegt dat hij zijn vingertoppen bijna niet voelt. Hij wijst me op die snee boven mijn kin die je de rest van mijn leven blijft zien. Er verschijnt een lach. Skunk kan nog lachen. En hij pakt mijn hand en schudt hem en ik ben te verward om te drukken.

Twee tellen later loop ik in mijn eentje door de lanen, langs de kasten van huizen met de diepe achtertuinen, ik herinner me vaag dat de regen voor even stopte. Misschien dat ik besef hoe moe ik ben. Misschien dat ik aan mijn moeder denk. Misschien dat ik me voor de honderdste keer afvraag waarom we zo snel uit deze villawijk moesten verhuizen na haar dood. Ik weet het niet meer. Ik weet alleen dat ze daar zit, die zus van mij, boven aan de trap als ik thuiskom.

Dat ik naar haar kijk en dat ze terugkijkt, dat mijn maag zich omdraait.

Ik wacht. Ik wacht tot ze opstaat en langzaam de trap afdaalt. Tot ze mijn hand pakt en me zwijgend de kleine zitkamer in trekt.

Ik kan niet zeggen dat het toeval is dat mijn moeder doodging en Nickie daarna volgde, ik zou alleen willen dat het zo was. Nooit kan ik aan de een denken zonder in mijn gedachten de ander te zien, en soms ook schuiven ze in elkaar.

Het lag aan die tuin, houd ik me dikwijls voor. Het lag aan die ellendige verwaarloosde tuin van ons oude huis, waar ik na mijn moeders dood steeds naar terugkeer, om te zwemmen in een zwembad dat met de dag troebeler wordt. Het lag aan dat gigantische huis, dat mijn vader direct na de begrafenis te koop heeft gezet. Het lag aan de dingen, niet aan de mensen, niet aan mij.

Ik hoef nauwelijks mijn best te doen om Nickie daar weer te zien staan, in het hoge gras dat boven haar enkels komt, op die allereerste middag samen. Ze heeft dat korte rokje aan en die kniekousen en die platte schoenen, ze lijkt een Japans schoolmeisje. Ze is zo fucking stoer. En ze komt op me afgelopen met dat kind in haar armen, ik klim uit het water en sta klappertandend voor haar, want die zomer komt zo moeizaam op gang. Je ziet haar kijken met die spottende blik: ben je bij de koop inbegrepen of zo?

Haar ogen, haar slanke benen en hoe ze daar staat.

En dat ik, geloof ik, probeer te lachen.

Een

De kale vertrekken als je naar binnen kijkt, je weet nog exact waar alle meubels stonden. De geluiden uit de omringende tuinen die hetzelfde zijn. En wanneer je langs de gevel omhoog kijkt zie je het afgeplakte raam van Harolds kamer, de ruit die mijn broer kapotsloeg, toen mijn vader binnenkwam en eerst niks zei, en wij hem ook aankeken van wat doe jij hier, jij woont hier toch al jaren niet meer? En dat hij het toen mijn zus liet zeggen.

Het is juni, de vakantie is begonnen en al mijn vrienden zijn weg. Ik lig in het gras en het wordt maar niet warm. Ik wil zo graag een felblauwe hemel zien, de zon in mijn gezicht voelen prikken en bedenken hoe ze daar altijd lag, verderop aan het zwembad, met onze hond Panter aan haar voeten.

Ik ben als de dood om mijn moeders lach te vergeten. Hoe ze liep. Welke dingen ze zei. Hoe ze naar me keek. Ik probeer zo ontzettend te denken aan de dagen dat het goed met haar ging. Dat ik als eerste van school kom en mijn naam hoor roepen en ik bij haar ga zitten op de warme tegels om een boek te lezen. Dat ik van tevoren al weet dat dat lezen niet lukt omdat ze er steeds doorheen praat, terwijl ze die ouwe blinde dove Panter in zijn nek masseert.

Gelukkig, ze lacht, ze heeft een goeie bui, ze stoot me aan met haar voet en zegt wat ze altijd zegt als je een boek in handen hebt: ‘Wou je op je vader lijken?’ En ik schud van nee, alsjeblieft niet, waarom breng je hem altijd ter sprake, houd je soms nog wel van hem? Ik buig mijn gezicht naar haar toe en zeg dat ik toch op *haar* lijk, of wou ze dat ontkennen? Felle ogen als die van jou, mamma, net zo fel als de lucht boven ons... Allebei donker haar... Geen sproeten op onze armen en handen, zoals bij Harold en Pam... En ze kijkt omhoog naar de lucht en knikt.

Het zijn zulke dingen waaraan ik in het hoge gras lig te denken. Ik sluit mijn ogen en hoor haast haar stem onder het ruisen van de bomen, en de piepende adem van Panter.

En op een ochtend is er opeens de zon die ik op mijn armen voel – ik herinner het me zo precies omdat het niet lang duurt. Ik open mijn ogen en kijk recht die zon in, het is alsof ik ontwaak uit een slaap van een paar weken. Ik doe mijn korte broek uit en mijn shirt, ik loop op het zwembad af. En ik duik in mijn onderbroek het troebele water in, dat belachelijk fris is, nog frisser dan de dag ervoor, ik zwem naar de bodem, en als ik weer bovenkom, staat zij daar.

Nickie. Ik herken haar meteen.

Ze staat een eindje van me vandaan in de zon met een scheef hoofd naar me te kijken, alsof ze zich afvraagt of ik wel besta. Ze heeft dat kind op haar arm, dat ik ook herken, het is het zoontje van de burens. Ze zet het jongetje in de schaduw en richt zich weer op, en op dat moment zie ik wat ze aanheeft, platte schoenen en kniekousen. Ik klim uit het zwembad en mijn onderbroek zakt af. Ik trek hem op, ik zie haar kijken.

‘Heeee, daar hebben we Tobi,’ zegt ze plagerig, en ik begrijp niet hoe ze mijn naam weet.

Ik moet hoesten.

Ze zegt: ‘Goed kuchje. In de zomer nog wel.’

Ja, ik herinner me dat deze Nickie de dingen zegt alsof we elkaar al jaren kennen, dit meisje dat drie klassen hoger zit, dat me iedere schooldag opvalt tijdens de pauzes, in de dringende horde op de gangen tussen de uren, over wie ik van alle kanten hoor dat ze wild is en onbereikbaar, dat ze eigenlijk alleen met jongens omgaat. Dat ze het een keer met een leraar heeft gedaan.

Ze is het knapste meisje dat ik ooit heb gezien en ze staat bij mij in de tuin. Ze staat daar en ze praat en het brengt me niet van mijn stuk, omdat mijn moeder altijd exact hetzelfde deed. Ze zegt dat ze debiel wordt van dit kind. Maar ze lacht erbij. Het jongetje kruipt naar haar toe, alsof hij snapt dat het gesprek over hem gaat, en strekt zijn armen naar haar uit. Ze moet harder lachen. ‘Zie je? Dit bedoel ik nou.’

Ze maakt een gebaar naar het huis van de burens en vertelt dat het vrienden van haar moeder zijn die daar wonen. Dat ze een stuk jonger dan haar ouders zijn. Dat iemand in de familie van die mensen op sterven ligt, dat ze haar nodig hebben om op deze hier te passen en dat ze er voor even logeert. Ze zegt: ‘Kinderen en sterven, dat gaat maar slecht samen’, en je merkt dat ze nu iemand napraat, ze heeft het zelf ook door, ze doet alsof ze moet gapen en lacht. ‘Gisteren zeiden ze ineens dat het nog weken kan duren. Dat noem ik niet op sterven liggen.’

Ik wil haar zeggen dat we elkaar op die manier de hele zo-

mer zullen zien, omdat mijn vader dit huis in de verste verte niet verkocht krijgt, maar ze loopt langs me, kijkt over de rand van het zwembad en merkt vast ook hoe mooi de zon in dat dode water schijnt, ze zegt: ‘Ik zie je vanaf het balkon steeds met dat schepnet in de weer. Vind je het helpen? Wel grandioos, bruin water... Net een vijver. Waarom kom je hier zwemmen? Heb je geen vrienden?’

Ze draait zich om en kijkt naar ons oude huis. We kijken er beiden even naar, naar het torentje, de erker, de serre, de brede balkons.

‘Wat een huis, hè?’ zegt ze. ‘Kende je die mensen?’

‘Een beetje.’

Zie ik haar vanuit mijn ooghoek eventjes lachen?

‘Heb je het gehoord... van die moeder?’ vraagt ze.

Ik kijk haar aan, knik kort.

En terwijl ik mijn blik weer vestig op het huis moet ik denken aan hoe mijn vader de nacht voor de begrafenis een wake hield. Hoe lang was hij al niet meer bij ons binnen geweest? En eerst wou hij dat we meekwamen, maar mijn zus Pam ging voor mij en Harold staan, alsof we kleuters waren in plaats van veertien en zeventien, en ze zei: ‘Waken? Get real... Dat is iets uit de vorige eeuw!’ Ze had gelijk, je moest mijn vader de volgende ochtend zien. Een kop alsof er geen bloed meer in zat.

Ik denk ook aan de begrafenis. Die begrafenis waarbij ik alleen maar naar de bomen in de verte kon kijken, in plaats van naar de meute om me heen en de kist en die hoop zand voor me. Naar die grote eikenbomen waarvan de kruinen zo mooi heen en weer bewogen in de wind, alsof ze mijn moeder stonden uit te zwaaien – ja, bomen en ander groen ge-

noeg in dit dorp, het staat erom bekend. En de priester maar praten en er vooral omheen lullen, ik luisterde niet.

Nickie knipt met haar vingers. ‘Hé, hallo! Ik vraag je iets.’

Ik kijk haar aan, ik merk voor het eerst die moedervlek op vlak naast haar oog.

‘Hoe het water is, slome... Of het koud is. Laat maar. Let jij op hem?’ Ze knikt naar het jongetje in het gras. En zonder op antwoord te wachten schopt ze haar schoenen uit.

We hebben geen woord gezegd, Nickie en ik, toen ze haar kousen uittrok en de rest van haar kleren, toen ze in haar ondergoed voor mijn neus stond, met dat slanke lijf. Ik verwachtte zelfs even dat ze alles uit zou trekken. Ik dacht aan die leraar met wie ze het zou hebben gedaan, aan waar hij met zijn handen had gezeten. Ze was al behoorlijk bruin, zo aan het begin van de zomer. Donker, zoals mijn moeder donker was. En terwijl ze daar stond verdween de zon opnieuw en keek ze geïrriteerd naar de wolk die dat veroorzaakte. Ik merkte hoe ze nog mooier werd van iets wat haar ergerde. Deze rotzomer, moet ze hebben gedacht.

En toen dook ze het water in, heel beheerst, zoals Pam dat ook altijd had gedaan, ze liet een kring met slijmerige bubbels achter en ik volgde haar silhouet onder water, en toen ze een aantal slagen verder bovenkwam, slaakte ze geen kreet, wat ik wel verwachtte, geen schreeuw vanwege de kou van het water, of de muffe geur, geen kreet vanwege alle dode insecten die erin rondreven, niks van dat alles, dit zeventienjarige meisje draait zich in het ondiepe gedeelte naar me om, strijkt haar haren naar achteren en zegt: ‘Ze was jouw moeder. Jij woonde hier.’